

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din. na leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Dinar. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajajo po nastopnih cenah: inserat na pol strani 600 D, na 1/2 strani 300 D, na 1/4 strani 150 D, na 1/8 strani 100 D, na 1/16 strani 50 D. Vsaka beseda v „Malih naznanilih“ stane 50 para, najmanj pa skupaj 8 D.

Urejuje Viljem Rohrman.

Založba Kmetijske družbe za Slovenijo. — Tisk J. Blasnika nasledn.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 11. Ljubljana, 15. junija 1924. Letnik XLI.

Obseg: † Ivan Belle. — Gnojite ajdi s superfosfatom! — Strniščna pesa. — Najboljši stroji za čiščenje žita. — Njivski travniki iz starih deteljišč. — Ojačenje v račci zaostalih trt. — Krvna sorodnost pri svinjah. — Bodočnost naše živinoreje. — Kan pri jabolčniku. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske stvari. — Kmetijske novice. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Ocena knjig. — Tržne cene. — Inserati.

† Ivan Belle.

Neizprosna smrt je zahtevala novo žrtev. Pokončala nam je dragoceno življenje ravnatelja kmetijske šole v Št. Jurju, kmetijskega svetnika Belleta. Vedeli smo, da je bolan, toda da bo zavratna bolezen tako končala, tega ni nihče slutil. Njegova smrt pomeni težko izgubo za naš kmetijski narod in za zavod, za njegovo obitelj pa nepopisno gorje. V Belletu smo izgubili prvovrstnega strokovnjaka, zavod pa voditelja, ki mu bo težko najti naslednika.

Rajniki Belle je bil vseskozi odličen veščak, v teoriji in praksi. Dičile so ga pa tudi druge osebne lastnosti v taki meri, da ga je vse ljubilo in spoštovalo. Njegov mirni značaj, njegova dobrodušnost in zdrav dovtip so ga delali simpatičnim vsakemu, kdor je imel priložnost z njim občevati. Bil je res zlata duša in težko ga bodo pogrešali, komur je bližje stal, zlasti pa njegova obitelj, kateri je bil ljubezniv in najboljši oče in soprog.

Kmetijski zavod v Št. Jurju je z vsem današnjim razvojem njegovo delo. Bil mu je od prvega početka skrben gospodar in voditelj.

Iz malovrednih leg in slabih zemljišč je ustvaril rajsko podobo z bogatimi nasadi. Učencem je bil najboljši učitelj in vzgojitelj, svojim tovarišem pa zgled nesebičnega, vztrajnega in požrtvovalnega dela. Bil je zavodu prava dika in ponos. Mnogo je delal tudi na

kmetijsko-literarnem polju in bo treba vse to delo še bližje oceniti. Tudi pri tem delu se je odlikoval s svojim spretnim peresom in s svojo temeljitostjo. Spisal je mimo številnih časopisnih člankov tudi razna širša dela, izmed katerih je omenjati zlasti njegovo krasno delo „Sadjarstvo“, ki je izišlo v zadnjem času in s katerim si je postavil trajen spomenik v naši književnosti. Bil je tudi dolgoten sotrudnik našega lista. Kot odličnega vinogradnika in strokovnega pisatelja ga poznajo tudi v

inozemstvu, zlasti po znani knjigi „Babo-Weinbau“, v kateri je nastopil svojčas kot čislan sotrudnik in priboril tudi našemu imenu častno mesto.

Ivan Belle je bil rojen 11. maja 1867. v Kostanjevici in je dosegel pravkar starost 57 let.

Po dovršenih gimnazijskih razredih v Novem mestu je obiskal najprej vinarsko in sadjarsko šolo na Slapu pri Vipavi, kjer si je pridobil prvo prakso, pozneje pa z odličnim uspehom višji enologični in pomologični zavod v Klosterneuburgu. Prva njegova služba je bila v Bolgariji, kjer je opravljal od l. 1887. mesto potovalnega učitelja. Po dveh letih je prišel nazaj na Štajersko za potovalnega učitelja na mariborsko vinarsko in sadjarsko šolo. Nekaj časa za tem je bil tudi kletarski nadzornik. Ob otvoritvi kmetijske šole v Št. Jurju ob juž. žel. je bil imenovan kot najsposobnejši prosilec ravnateljem tega zavoda, katerega je dvignil z neumornim svojim delom do današnjega slovesa. Za svoje uspešno delovanje je bil odlikovan z redom Sv. Save III. razreda.

Najlepši spomenik si je pa postavil v srcu vseh, ki so ga poznali, s svojo osebnostjo in

svojimi deli, ki bodo še poznejšim rodovom pričali o njegovih vrlinah. Ta spomin bomo najbolj počastili, če bomo skušali posnemati ga v njegovem požrtvovalnem in vztrajnem delovanju za nadaljnji napredek našega kmetijstva.

Ravnatelj Belle je bolehal več mesecev za trdovratno boleznijo, kateri je podlegel dne 30. maja v bolnici v Gradcu, kamor so ga prepeljali po zadnjo pomoč par dni pred smrtjo. Veličasten pogreb, ki se je vršil od Št. Jurja proti Žalcu, kjer je našel pokojni svoj zadnji počitek, je pričal o njegovi splošni priljubljenosti in o številnih častilcih, ki so se zbrali od vseh strani. Žaljujoči ob strani groba tega velezaslužnega moža in tovariša mu hočemo ohraniti časten in trajen spomin!

Njegovi nadvse težko prizadeti rodbini, ki je izgubila svoje najdražje, pa bodi na tem mestu izrečeno naše najiskrenejše sočutje!

Gnojite ajdi s superfosfatom!

Strniščna ajda potrebuje takoj zadostno množino lahko raztopne fosforove kisline, ker je doba njene rasti kratka in hitra. Kot najprimernejše gnojilo se je izkazal superfosfat, ki vsebuje 15 do 17 odstotkov fosforove kisline. Ta kislina je v vodi lahko raztopna in pride kot hrana takoj v dobro mladim rastlinam. Za ajdo potrebujemo superfosfata na 1 ha 300 kg, ali na oral 150 kg, na mernik posetve pa 30 kg.

Zelo hvaležna je ajda tudi za istočasno gnojenje s kalijevo soljo, kajti naše zemlje navadno nimajo dosti lahko raztopnega kalija v sebi. Kalijeve sol vsebuje 40 odstotkov kalija in je potrebujemo polovico manj kakor superfosfata, torej na 1 ha 150 kg, na oral 75 kg in na mernik posetve 15 kg.

Ker je ob ajdovi setvi navadno precejšen naval pri Kmetijski družbi za ta umetna gnojila, nujno priporočamo podružnicam kakortudi vsem udom, da takoj naroče superfosfat in kalijevo sol, drugače Kmetijska družba ne more jamčiti, da dobe vsi naročniki gnojila pravočasno v roke.

Strniščna pesa.

Rastline, ki dajejo živalsko hrano, so v naših razmerah posebno važne, zlasti po krajih, kjer se pečamo v večji meri tudi s prasičerejo. Izmed rastlin, ki zaslužijo v tem pogledu našo pozornost, je važna krmska pesa ali živinska pesa. Ta pesa daje izvrstno klajo za molzno goved kakortudi za prasiče, in kar je pri njej posebnega pomena, ona se da z uspehom pridelavati tudi po strnišču.

Strniščna pesa ni torej nobena posebna vrsta njivske pese, ampak je navadna živinska pesa, ki jo sejemo spomladi in ki nam daje v naših razmerah še jako ugodne pridelke, če jo sadimo po zgodnjem strnišču. Če ji zemljo dobro pripravimo in če jo dobro oskrbujemo, dobimo od strniščne pese tako bogate pridelke, da ne zaostajajo ob ugodnih pogojih prav nič za pridelki spomladne pese. Treba le močnega gnojenja in pridnega okopavanja.

Mimo strniščne repe, ki je pri nas splošno vpejana in zelo cenjena, ima strniščna pesa to prednost, da daje bolj varne pridelke in tudi bolj slastno in bolj tečno živalsko hrano. Ona ne trpi pred bolhami niti pred gosenicami.

Strniščno peso je saditi po zgodnjem strnišču, da ima več časa za popolni razvoj. Najbolje storimo, če jo sadimo po ječmenu, ki ga najpreje požanjemo. Strnišče je dobro pognojiti. Če manjka gnoja, je tudi gnojnica izvrstna, če je dosti napeljeno. Pomagamo

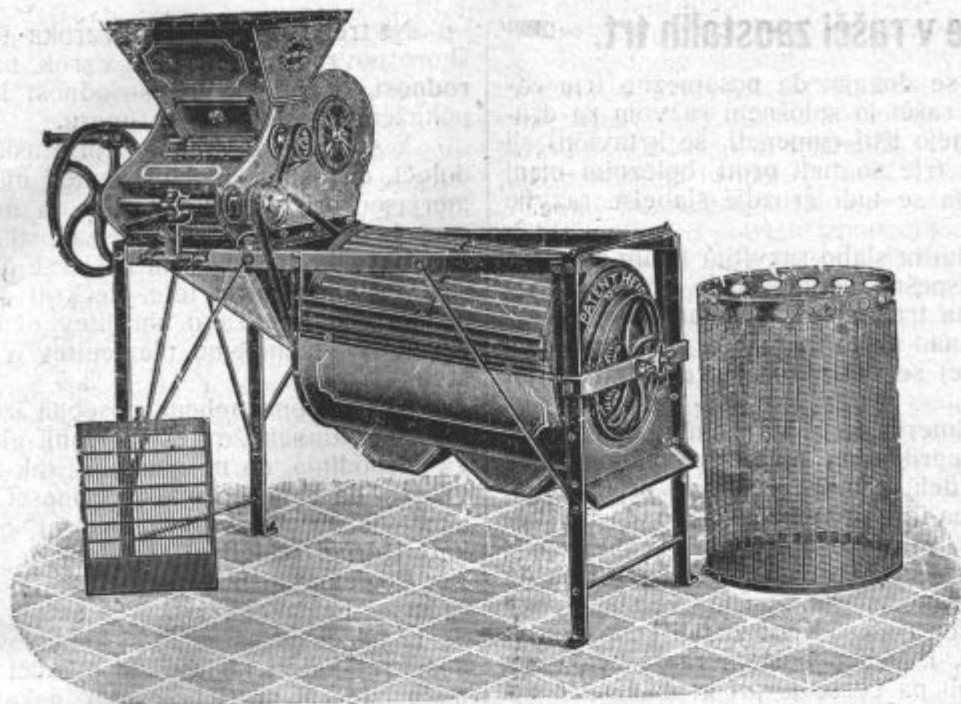
pa tudi lahko z umetnimi gnojili. Prav je, če namočimo sadike pred saditvijo v blatni brozgi, ki jo napravimo iz govejega blata in prsti. Če treba, naj se sadike tudi zalijejo, da se lažje in hitreje primejo. Tudi liste kaže sadikam nekoliko skrajšati (za eno tretjino), preden jih sadimo. Potrebne sadike je imeti seveda pripravljene. Da bo več uspeha, je treba sadik, ki so dobro razvite v korenini in v listih in ki so dosti močne. Pozneje je strniščno peso ravnatoko obdelovati, kakor peso, ki smo jo sadili spomladi. Večkratna kop je neobhodno potrebna in pri težki in plevelni zemlji posebno važna. Pesa potrebuje rahlo in čisto zemljo, da se lahko debeli.

Strniščna pesa je važna za naše maloposestniške razmere, kjer je poleg kravjereje tudi prasičereja važna. Pesa nam zagotavlja bolj varne, bogatejše in več vredne pridelke za klajo, zato pa zahteva več dela kakor strniščna repa. R.

Najboljši stroji za čiščenje žita.

Čistilni stroji za žito so se razširili po vseh naprednih deželah. Tudi pri nas jih imamo, toda premalo. Mnogo takih strojev tudi ne opravlja dela tako, kakor bi bilo treba. Danes ni zadosti, da čistimo žito samo od okroglega plevelnega zrnja, ampak treba, da ga očistimo od vsega plevela in da ločimo tudi dobro žitno zrnje od slabega.

Pod. 17. Čistilni in sortirni stroj.

Pri nas se seje po mnogih krajih žito v takem stanju kakor ga pridelamo, brez vsakega posebnega čiščenja. Odtod prihaja, da so naše žitne njive tako plevelne in da je v pšenici še toliko ljulike! Po takih krajih sploh še ne poznajo dela čistilnih strojev in vseh tistih prednosti, ki so združene s takim čiščenjem in odbiranjem žita za seme.

Med vsemi stroji, ki se rabijo danes za čiščenje in odbiranje žita in žitnega semena, zavzemajo stroji iz tvornice „Heid“ prvo mesto. Ti stroji so preskušeno najboljši in se izdelujejo v raznih velikostih. Ker zadostuje tak stroj za vso okolico, priporočamo našim podružnicam, da si priskrbe take stroje in da jih prepuščajo v prvi vrsti svojim članom in proti primerni odškodnini tudi drugim gospodarjem v porabo.

Podoba 17. kaže čistilni stroj II. razreda, 2. znamke, s katerim zamoremo v eni uri 340 l žita očistiti in v dve ali tri vrste odbrati (sortirati). Kakor se vidi na podobi, spadata poleg drugih prituklin k temu stroju še 1 sortirni plašč in 1 stresalno sito, ki stojita na podobi ob strani stroja. Stroj stane na lice mesta, t. j. v tvornici v Stockerau pri Dunaju okoli 3830 Din.

Kmetijske podružnice ali posamezni člani, ki želijo potom naše družbe tak stroj naročiti, naj se čimprej prijavijo, da bo mogoče te stroje skupno naročiti in o pravem času dobiti. Tudi bi se v tem primeru cena morda kaj znižala. Uvoz strojev je carine prost in bi se naročnikom poslali lahko naravnost iz tvornic.

Njivski travniki iz starih deteljišč.

Sem in tja vidimo travnike, ki so nastali iz opuščanih in starih deteljišč. Taka izprememba deteljišča v travnik je sicer prav preprosta in se po ceni in hitro naredi, ali ravnotako je res, da so taki travniki malovredni in da dajejo zlasti v prvih letih prav malo košnje. Kolikor manj imamo dela in stroškov z napravo takih travnikov, toliko manj imamo tudi uspeha. Izkušnje nas uče, da dajejo opuščena ali bolje rečeno sama sebi prepuščena deteljišča premalo košnje.

Pri takih deteljiščih je treba leta in leta čakati, da se nam ruša zgosti in da se prikažejo dobre trave. Zgodi se pa tudi to le v tem primeru, če pomagamo ruši z dobrim gnojenjem. Gnoj nam pomaga, da se začnejo širiti dobre trave in da se polagoma vgnezdijo nizke in visoke trave.

Prva leta se nam po takih mestih pojavi še največ tiste drobne trave, ki raste v gostih šopih tu in tam po deteljišču in ki je znana z imenom travniška

latovka. Druge dobre trave pa pridejo šele sčasoma. Da pridemo preje do potrebnih trav, je prav, če posejemo nekoliko travnega semena.

Kdor hoče imeti dobre njivske travnike, stori najbolje, da jih poseje s primerno mešanico travnega in deteljnega semena, tako kakor delamo pri napravi menjalnih senožeti. Na ta način dobimo od vsega početka dobro travniško rušo. Če bi se ruša pozneje kaj zredčila, naj se posejejo zopet nova travna semena, da se ruša zgosti. Seveda bo tudi v tem primeru pomagati s potrebnim gnojenjem.

Današnji čas zahteva, da dobivamo iz naših zemljišč polne pridelke, ne pa polovičarskih. Dobili jih pa bomo, če bomo obračali vso skrb na zadostno izkoriščanje zemlje in njene rodovitnosti. V današnjih razmerah se ne smemo zadovoljevati s polovičarskimi košnjami iz starih deteljišč, ampak treba, da se napravijo iz njih travniki, ki bodo dajali polne in bogate košnje.

R.

Ojačenje v rašči zaostalih trt.

Pogostokrat se dogaja, da posamezne trte zastanejo znatno v rašči in splošnem razvoju za drugimi, ter da pričnejo listi rumeneti, se krtavičiti ali celo sušiti. Take trte so tudi proti boleznim manj odporne in seveda se tudi grozdje slabše razvije in slabo dozori.

Tako zaostalim in slabo razvitim trtam se more v tem času še uspešno pomagati do boljšega razvoja, če ni dotična trta mogoče mehanično pokvarjena, t. j. nasekana, slabo zarašena na cepljenem mestu itd. Najprej se mora torej pregledati vzrok zaostalosti.

V največ primerih je kriva zemlja oziroma k dotični zemlji neprikladna ameriška podloga. Je lahko na onem delu zemlja preplitva, prekamnita, premokra, presuha ali preapnena, tako da se korenine ne morejo pravilno razvijati. Temu vzrok utegne biti tudi izsesana, prepusta zemlja, ali pa da dospe do korenine močna gnojnica, preveč umetnega gnoja, ki koreninice požge. Končno tiči lahko vzrok v slabi cepitvi, t. j. v nepopolnem razraščanju cepiča s podlogo, ali pa če se je pri grobanju trt pustilo materni trti preveč grobanic in malo zagnojilo, ter če se je grobalo v blatnem stanju in pregloboko, odnosno preplitvo.

Popravljenje in ojačenje se mora torej ravnati po vzroku. V poletnem času se seveda ne more več vsakega nedostarka posebej popraviti, odnosno odstraniti, ker gotova dela se morejo izvršiti le pozno jeseni in zgodaj spomladi, toda v največ primerih se zaostalim trtam še sedaj (junija-julija) pomaga s pravilnim obdelovanjem in primernim negovanjem.

Predvsem je treba takim šibko razvijajočim se trtam dobro zagnojiti s hitro delujočim gnojilom. S tem namenom se more sedaj poslužiti le stanjšane gnojnice, s katero se trta kar enostavno zalije, ali pa čilskega solitra* (ena pest za vsako trto), ki se zagrebe v okrogu trte in če možno takoj tudi nekoliko z vodo zalije, da se čilski soliter hitreje v zemlji razkroji. Zato je najbolje opraviti taka dela pred dežjem ali takoj po njem. Obenem je odstraniti vse nepotrebne poganjke in pokvarjene ali celo že deloma posušene liste. Če trta vključ temu še močno blede, se zakoplje v bližini nekoliko (pol pesti) stolčenega železnega vitrijola.

Da je treba take zastale in bledeče trte še pogosteje okopavati, škropiti, žveplati itd. kot druge normalno se razvijajoče, je samoobsebi umevno.

Ako se take trte vključ takemu negovanju niso do jeseni nič popravile, se morajo potem jeseni oziroma spomladi globlje odkopati in glavni vzrok slabega razvoja dognati.

Fr. Gombač.

Krvna sorodnost pri svinjah.

Živinozdravnik Jožef Šerbec, Ormož.

Marsikatera gospodinja se bridko pritožuje, da nima sreče pri svinjah. Nikakor ne more priti do številnega zaroda in do potrebnega števila svinj in še te, ki jih ima, ne rastejo povoljno, akoravno se jim polaga dobra hrana.

* Se dobi pri Kmetijski družbi tudi v množini od 1 kg naprej.

Ni treba dolgo iskati vzroka teh pritožb, kajti skoro povsod najdemo isti vzrok, namreč **krvno sorodnost**. Kaj je krvna sorodnost in kako nastane, pokažem na sledečem primeru.

V svinjaku so srednje lepi prasički in gospodinja določi, da ostane najlepši izmed njih kot plemenski merjasec pri hiši. Ko postane ta merjasec za skok sposoben, nikakor pa še ne zadosti zrel za plemenitev, ubreji v hlevu in na paši vse domače svinje, in sicer: svoje sestre, tete, večkrat celo svojo mater in staro mater. Tako ubrejitev ožjih in daljnih sorodnikov imenujemo plemenitev v krvnem sorodstvu.

Ni potrebna nobena posebna izobrazba, pa tudi pouk ne, ampak že neki notranji glas ti pravi, draga gospodinja, da ne more biti tak zarod nikdar kaj vreden, da ti ne bo nikdar prinesel sreče v svinjak, ako ti je ubrejal svinjo njen brat, oče, sin, vnuk ali kateri drugi oddaljeni sorodnik.

Poglejmo si malo posledice takega krvnega sorodstva. Prvi znak je ta, da svinja povrže namesto 8—12 mladičev samo 3—6 komadov in še od teh je dostikrat kateri mrtev. Ti mladiči so slabi in so malo odporni proti boleznim, nekateri je celo slep itd. Posebno radi dobijo tudi drisko in zaostajajo v rasti. Ko so pol leta stari, jih spoznaš že od daleč, da so sad krvnega sorodstva. Koža jim je debela, ščetine so redke, trde in dolge. Telo jim je ozko, zadaj stisnjeno, suho in sploh bolj koščeno. Ko so dosegli starost enega leta, jim prisodiš, da so stari največ 4 mesece. Težki so 40—60 kg, čeprav požrejo toliko, kakor svinje, enake starosti, katere so pa 3—4 krat težje in ne stoje v nobenem krvnem sorodstvu. Kadar koljejo krvno sorodne svinje, je gospodinja sram povedati, koliko je dobila masti od njih. Preobširno bi bilo navesti vse druge neugodne posledice krvnega sorodstva.

Kako naj se pa ubranimo krvnega sorodstva? Odgovor na to je preprost: ne pripuščajmo svinje k merjascu, ki je z njo v bližnjem ali daljnem sorodstvu. Da se tej nevarnosti izognemo, ne smemo rabiti za domače svinje merjasca, ki se je doma povrgel in izredil. Takega merjaščeka je treba zamenjati v starosti 3—4 mesecev, v kraje, kjer ni nobenih sorodnih živali in zamenjati ga je z enako dobrim merjascem. Na ta način je pomagano obema posestnikoma. Nobenemu se ni bati zlih posledic krvnega sorodstva. Če ni taka zamena lahko mogoča, naj se domač merjašček proda, zato pa nakupi merjašček iz drugega kraja.

Svinjerejci! Ravnajte se po teh navodilih, da boste imeli več sreče in več dobička od svojih svinj. Če vidite, da se kdo noče ravnati po tem, dajte ga poučiti in prepričati, da je krvno sorodstvo povsod pogubno, pri svinjah, pa tudi pri raznih drugih vrstah živali in tudi pri človeku.

Bodočnost naše živinoreje.

Inž. Jos. Zidanšek, kmet. svetnik, Maribor.

(Dalje in konec.)

Odbiranje za pleme.

Izboljševanje domačih in udomačenih pasem mora pri sedanjih razmerah temeljiti na **preudarni odbiri za pleme**. Naj bo največji ponos vsake občine, če ima najlepšega plemenjaka v okraju, naj bo

pa tudi največja skrb vsake občine zagotoviti spodrejo plemenskih bičkov od najbolj dobičkanosnih krav. To je delo, ki je vredno napora naših najbolj preudarnih mož v občinskih odborih. Priporoča se, da se v ta namen izvoli v občinskem odboru **živinorejski odsek**, ki prevzame nalogo pospeševalnega dela v občini (priskrbo dobrih bikov in sredstev za nakup, sodelovanja pri plemenski odbiri, nadzorovanje licencovanih bikov itd.)

Bike lahko uvažamo iz tujine ali jih pa vzrejamo doma. Uvažanje iz tujine bo skoro gotovo še nekaj časa nemogoče, ali pa jako otežkočeno. Vzroki za to so različni, kakor pomanjkanje sredstev, uvozne težkoče in visoki železniški prevozniki tarifi. Trdno sem prepričan, da tudi v normalnih časih ne bomo hoteli vedno in vedno denarja nositi v tujino, če se pokaže, da si zamoremo sami doma kaj poštenega vzrediti. Za osveženje krvi v domačih vzrejevališčih bo pač kazalo od časa do časa uprizoriti kak uvoz, a za povprečno splošnost bodo pa morala vzrejeti domača vzrejevališča, katera bo treba primerno urediti in izpopolniti. Po tej poti so hodili Danci in Švedi ter dosegli popolnih uspehov. Prepričan sem, da bo dalo naši živinoreji nov razmah, če bo rejec videl, da ima z njegovim delom in njegovo pridnostjo vzrejena lepa žival tudi kako vrednost.

Domača vzrejevališča.

Najnujnejša je torej **potreba po dobrih domačih vzrejevališčih**, kjer se bodo odgajali dobri plemenjaki za okolico. Taka vzrejevališča naj postanejo žarišča napredka. K temu delu je treba pritegniti najboljše živinorejce, s čredami, v katerih je stroga plemenska odbira mogoča osobito v krajih, kjer je živinoreja že sedaj na zadostno visoki stopnji. Skoro v vsakem okraju najdemo zgledne živinorejce, katerih živina slovi zaradi lepih oblik in dobre užitkarnosti. Ali ni v splošnem interesu, da se take dobre živali razširjajo? Taki odlični rejci naj postanejo vzrejevalci bikov. Vsak okraj in vsaka občina naj si skuša pridobiti za svoje potrebe takih vzrejevalcev. Dokler se tega vprašanja ne reši povoljno, dokler bo slučaj odločal, kakšen junček ostane za bika v občini, ne pridemo nikamor.

Vprašanje vzrejevališč naj se enotno reši. Želeti bi bilo, da se že v kratkem razpišejo tekme med najboljimi čredami posameznih pasem. Te najboljše črede bi dobile naslov „**rejsko središče**“ in bodo služile vzreji dobrih plemenjakov. Razume se, da morajo v takih rejskih središčih voditi matične knjige, zapisnik o poskusni molži ter račun o obratu z govejo živino. Bičke mora rejsko središče v prvi vrsti ponuditi državi v nakup. Prodajna cena za bička za domači okoliš praviloma ne sme presegati za več kakor za 20 odstotkov normalne tržne cene. Rejska središča stoje pod kontrolo države, ki jih po za to določeni komisiji pusti redno nadzorovati. Rejska središča, ki odgovarjajo vsem pogojem in izpolnjujejo vse obveznosti, naj bi država podpirala denarno kakor v vsakem drugem oziru. To je stvar bližnje prihodnosti, brez velikih stroškov lahko izpeljiva, ki bo pa donajala ogromnih koristi. Naj bi razumni živinorejci začeli o podrobni izvedbi razmišljati, kmetijske organizacije pa postaviti vprašanje na dnevni red svojih posvetovanj.

Zaenkrat so živinorejski instruktorji začeli pripravljati pot; vsak v svojem okolišu si je skušal pri-

dobiti primernih vzrejevalcev za plemenjake vseh vrst, torej za bike, merjasce, mrkače in peteline. Dosedanje skušnje so ugodne: živali, ki pridejo v svrhu osveženja krvi potom subvencije med prsilce, so zdrave ter se dobro razvijajo, ker so navajene na krmo in podnebje. Treba je le še, da se ta dosedanja in nanovo prijavljena vzrejevališča o priliki razpisanega celotnega tekmovanja natančneje ocenijo, po potrebi izpopolnijo z dokonom dobrih živali in da država za najboljša vzrejevališča dovoli redne letne prispevke. Ko bomo imeli za vse pasme dobro urejena vzrejevališča, ne bo prišlo nikomur več na misel, hoditi v tujino, če lahko kupi dobro žival doma.

Dosedanje izkušnje kažejo, da se bo navedena pot najlažje hodila pri sivopšenični in rdečecikasti pincgavski, deloma tudi pri rumenolisasti simodolski pasmi. V teh pasmah smo že dosedaj pridobili precejšnje število večjih živinorejcev za vzrejevališča. Edino pri marijadvorski beli pasmi (okr. glavarstvo Slov. gradec, sodni okraj Gornji grad, okr. glavarstvo Maribor (del) in Prevalje) dosedaj razen Solčave še nismo mogli najti pravega oporišča, ker je pri veliki oddaljenosti teh krajev oseben stik z živinorejci bil otežkočen. Upam pa, da se tudi to v kratkem posreči, če bodo nanovo nastavljeni okrajni ekonomski pravilno razumeli nalogo podrobnega dela in znali pri živinorejcih ubrati prave strune. Po mojem mnenju je ta pasma mnogo trpela vsled dolgotrajnega brezbriznega plemenjenja v krvnem sorodstvu, vsled česar bo treba vsaj nekaj časa prakticirati izmenjavo bikov iz okraja v okraj. Sodeč po zanimanju v zadnjem času, se bližamo tudi tukaj povoljni rešitvi. Ugodna poročila iz najzadnejšega časa iz Slov. Gradca in Studenic nam dajejo upanje, da je kriza prestana. To tem lažje, ker je vsled nove ustanovitve oblasti v Mariboru tudi intenzivnejše delo od strani oblastnih organov v okviru te pasme omogočeno.

Potreba intenzivnega podrobnega dela.

Nič manj kakor **osamosvojitve** je torej cilj našega stremljenja. Za vsako osamosvojitve pa je treba pridnega in zavestnega podrobnega dela, ki pritegne vse sposobne delavce v svoj delokrog. Glede potrebe podrobnega dela so bila jako poučljiva predlarska jesenska premojanja govedi, ki govore razločno in odločno govorico: le v onih okrajih, zadrukah, občinah in kmetijskih podružnicah, kjer se že nekaj časa redno opravlja podrobno delo plemenske odbire ter skrbi stalno za dobre bike, smo našli lepo in dobičkanosno živino. Kjer se je pa to delo zanemarjalo, smo našli zanikerno, v rasti zaostalo živino, ki tudi glede užitka ni odgovarjala.

Povdarjam še enkrat **potrebo intenzivnega podrobnega dela v živinoreji**. Gre se za veliko narodno-gospodarske vrednote, ki jih lahko močno zvišamo. Živinorejec ima danes zaupanje in veselje do izboljševalnega dela, pri katerem bo sam podedoval, kar je najboljši porok, da pridemo od govoričenja do dejanja in uspehov. Treba le, da so svetovalci živinorejcev (živinorejski instruktorji, okrajni ekonomski in živinozdravniki) budni, vztrajni in složni in se ne puste pod nobenim pogojem oplašiti s kakim majhnim neuspehom.

Iz licencovalnih poročil je razvidno, da je v nekaterih krajih veliko pomanjkanje bikov, z drugimi

besedami, občine se branijo izpolnjevati dolžnosti, ki jih nalaga živinorejski zakon. Take občine so prav kratkovidne in vse graje vredne. Ali se občinski zastopniki ne zavedajo, koliko škodujejo splošnemu napredku svojih občanov, če nimajo nobene brige za dobre plemenjake? Protí takim brezbržnim zastopnikom ljudskih koristi bo treba začeti strožje postopati. Sklicujem se na izrek najboljšega poznavalca gospodarskih razmer v Sloveniji, bivšega predsednika Kmetijske družbe, g. Gustava Pirca, ki stavi v publikaciji: „Kmetijske razmere na Kranjskem“ sledečo zahtevo: „Naj se naš zakon za povzdigo živinoreje izvršuje brezobzirno z vso strogostjo, saj bo prišel čas, ko bo naš kmetovalec blagoslovljal tiste, ki so ga, kakor sedaj misli, s tem zakonom mučili!“ O resničnosti tega izreka se lahko že danes prepričamo. Povsod, kjer se je živinorejski zakon, ki navaja k podrobnemu delu izpolnjeval, najdemo v živinoreji napredek. Dejstva govore!

Za danes sem poudaril le ono, kar smatram potrebno za osamosvojitve na polju živinoreje. Naša javnost se je veliko preveč udala fatalističnemu čakanju na rešitev iz tujine, namesto, da bi se oprijeli **notranjega podrobnega dela**. Tako delo se je v večini naših krajev izvršilo v vinarstvu in sadjarstvu, zakaj bi ne imeli poguma in vztrajnosti ga vršiti tudi pri živinoreji? Pot, ki jo nasvetujem, je možna, vodi do trajnega uspeha ter je za Slovenijo že v proračunu načrtana. Uporabimo malenkostne zneske drž. proračuna modro in preudarno le tam, kjer je pričakovati stalnega napredka!

Poglobitev in organizacija rejskega dela je neobhodno potrebna; nikjer se brez tega ni doseglo trajnih uspehov. Posnemajmo torej že preizkušene delovne metode in za bodočnost naše živinoreje se nam ni bati!

H koncu naj mi bo dovoljeno, apelirati na narodno inteligenco, osebno duhovščino in učiteljstvo s prošnjo, da pomagajo sodelovati na uresničenju predstoječega načrta s tem, da širijo med narodom tu obrazložene ideje.

Ko bo zmagala misel potrebe samoniklega dela, zapustila nas bo vsaka malodušnost, nastopilo bo zdravo tekmovanje in dosegli bomo trajnih in stalnih uspehov!

Kan pri jabolčniku.

Pri sadjencu,* ki je na pipi, se redno pojavlja kan ali birsa, posebno če ne teče naglo. Istotako se kan rad pojavlja pri neredno zapolnjenem sadjencu. Tudi kan povzročajo majhne glivice, ki prevlečejo površino sadjevca v obliki bele kože. Ker jim je hrana alkohol, slabijo s svojim življenjem sadno pijačo. Zato je priporočljivo, da dajemo na pipo le majhne sodčke, ki se lažje hitreje izprazni. Kjer to ni mogoče, naj se tuintam vžge v praznino soda mali kosček azbestnega žvepla. S takim zažveplanjem oviramo razvoj glivic, ki tvorijo kan ali birso.

* Priporočamo v nakup knjigo „Konzerviranje sadja“, ki jo je izdal Josip Zupanc, okrajni ekonom v Ptuj.

Pri sodih, ki niso na pipi, se izognemo kanu z rednim zapolnjevanjem. Če se pa vendar kdaj pojavi, ga pri zapolnjevanju izmijemo s snažno, zakrivljeno ščetko.

Neredkokrat se prenašajo kan in druge bolezni iz soda v sod, posebno kadar se jemljejo poskušnje ob enem iz raznih sodov z isto natega, ki je pa med posameznimi poskušnjami nismo izplaknili ali umili s čisto vodo. Na ta način okužimo lahko z enim bolnim sodom časoma vse zdrave.

Umen kletar bo, ako nima v kleti vodovoda, postavil vanjo vsak dan vsaj enkrat škaf čiste vode, ki jo uporablja za čiščenje kozarcev in natega po vsakokratnem odjemanju poedinih poskušenj iz posameznih sodov.

J. Zupanc, Ptuj.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska in druga vprašanja, ki dohajajo na Kmetijsko družbo za Slovenijo ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovarja se edinele na vprašanja udov, ki so podpisana s polnim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natisne vprašalčevega imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki pridejo pravočasno pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takol želi pismenega odgovora na svoje vprašanje, mora priložiti 2 dinarja za stroške. Odgovori na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarski, zlasti pravni, morejo biti seveda le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 51. Že tretjič sem posadil sadike kolerabc, ohrovta itd., pa mi bolhe vse sproti požro. **Kakšno sredstvo naj rabim za uničevanje bolh na kolerabah, ohrovtu itd.?** (I. L. v S.)

Odgovor: Letos trpijo zeljate sadike sploh močno pred temi škodljivci. Še najlažje odpravite bolhe, če jih lovite s pomočjo dobro poklejene ali s katranom namazane deske, ki jo pritrdite na ročaj in mahate z njo semintja drsaje ob zeljnih gredicah in gredoč naprej. Na ta način se največ bolhačev vjame in pokonča. To delo je seveda večkrat in dnevno ponoviti. Priporočajo se tudi druga sredstva, kakor potrošanje zeljnatih sadik s pepelom in s finim peskom (moko), škropljenje s tobakovo vodo, s petrolejem, ki smo ga razredčili z milnico (žajfnico) itd. Dobro je, da varujemo novo nasajene gredice pred bolhami tudi s tem, da jih obsenčimo in večkrat poškrbimo. Bolhe namreč ne trpe ne sence, ne moče. —r—

Vprašanje 52. Kako naj obvarujem zeljate rastline pred šuštarji? (I. L. v Š.)

Odgovor: Šuštarje ali kapusove tudi zeljne stenice je treba uničevati s tem, da jih obiramo in pokončujemo in da zatiramo tudi zalego jajc na listih.

Vprašanje 53. Namesto tobačnega ekstrakta se priporoča danes kot nadomestilo **tobakova voda**. Prosim obvestila, **kako se napravi tobakova voda?** (F. N. v L.)

Odgovor: Tobakovo vodo napravite na ta način, da poparite navaden tobak (klobase) z vrelo vodo in pustite to tekočino par dni stati, da se tobak čim bolj izluži in postane tobakova voda dosti močna. Za ¼ kg tobaka je vzeti 12 l vode ali za eno ¼ kg 6 l vode. —r—

Vprašanje 54. Kaj je vzrok, da krave med molžo vodo puščajo (in to pri eni molži večkrat) in da ne ostanejo breje? (I. S. v J.)

Odgovor: Pojav, da krave večkrat med molžo puščajo vodo, je očividno fiziološkega značaja. Vime, ki fiziološko spada k rodilom, je z njimi kolikortoliko tudi v živčni zvezi. Dražljaji (miki), ki se vzbujajo o priliki molže v seskih in vimenu, izzovejo pri bolj občutljivih živalih tudi dražljaje v spolovilih (izločilih), odnosno v rodilih, ti pa reflektorično povzročijo izločevanje vode (seči). — Drugi del vprašanja je nekoliko nejasen. Možnosti sta namreč dve: 1. da se krave sploh ne ubre-

jijo in 2., da zvržejo. Da se krave ne ubrejijo, so možni sledeči vzroki: preozka ali zaradi brazgotin (poškodbe!) zožena nožnica, izrastki v nožnici, prevelika ali prejaka kožica, ki je razpeta preko nožnice; napačna lega nožnice ali materničnega ustja, vnetje nožnice, preslaba pojatnost, nadalje pomanjkanje jajčnikov (pogosto pri dvo-spolnikih!), krnjavi ali preveliki jajčniki, zoženi ali celo zraščeni vodi od jajčnikov v maternico, trajna vnetja jajčnikov in maternice oz. nožnice, končno — in to ravno pri govedu največkrat — mehurčasti izrastki na jajčnikih in takozvano zastalo žolto telesce v jajčnikih. S slednjima napakama je često združena prepogosta pojatev. Če živali splavljajo (zvržejo), je pa temu največkrat vzrok okuženje z bacilom kužnega splava (Bacillus Bang). Ugotoviti, zakaj se Vaše krave ne ubrejijo oz. zakaj zvržejo, je mogoče le na podlagi natančne preiskave teh živali, zato Vam svetujemo, da se obrnete na najbližjega živinozdravnika.

T.

Vprašanje 55. Pri nas je navada, da pasejo po košnji otave vsi posestniki iz domače in celo sosednjih občin križem ne glede na to, kdo je lastnik travnika, pa tudi taki, ki v občini sploh nimajo travnikov. Ta navada je stara približno 25 do 30 let. Domači posestniki niti ne pridejo do paše, ker jim poprej popasejo posestniki iz sosednjih občin vse travnike. Ali se lahko ta križem-paša prepove? (A. S. v S.)

Odgovor: V zmislu § 43. ces. pat. z dne 5. julija 1853., drž. zak. št. 130., o uredbi in odkupu pravic do dobivanja lesa, paše in gozdnih pridelkov, se pašne pravice na tujem svetu, odkar je bil ta zakon objavljen (t. j. od 14. julija 1854.), ne morejo več priposestevovati, marveč se morejo pridobiti le na podlagi pismene pogodbe, oporoke ali razzodbe, izrečene povodom delitve skupnih zemljišč po agrarnih oblastih, in še to le pod pogojem, da to dovolijo poklicane oblasti. Kdor se sklicuje na priposestevanje služnostne pravice paše na tujem svetu, mora torej dokazati, da jo je izvrševal od l. 1824. kot svojo pravico (ne samo na prošnjo, javno (ne skrivaj) in brez nasilja. V predležem primeru obstoja glasom vprašanja navada „križem-paše“ šele 25—30 let in vsled tega dokaz priposestevovanja ne more uspeti, če je ta navedba točna. Preostaja torej le še možnost, da obstojajo pismene pogodbe ali razzodbe, ki bi upravičevale križem-pašo. Ako tudi teh ni, ako ta ali oni posamezni posestnik ne more dokazati takega pravnega naslova, potem prepove lahko pašo vsak posamezni lastnik na svojih travnikih. Kdor bi se ne uklonil tej prepovedi in bi vkljub temu nagnal svojo živino na travnik, ga lahko lastnik dotičnega travnika toži, in sicer ima na izbiro dve tožbi, tožbo zaradi motenja posesti in tožbo na priznanje, da nasprotniku ne pristojata nikakoli služnostna pravica paše. Le druga vede do končne rešitve spora. Nasprotno pa lahko naperi tudi nasprotnik tožbo proti lastnikom oz. lastnikom dotičnih travnikov zaradi priznanja služnostne pravice paše, ki jo bo pa v našem primeru lahko odbiti, ako ne obstojajo nobene tozadevne pogodbe ali razzodbe, ker bi moral tožnik dokazati priposestevovanje potom izvrševanja paše od l. 1824. **Dr. Spiller-Muys.**

Vprašanje 56. Pri nas se dela veliko reklame za neki krmilni pripomoček pod imenom „Robust“. Ali je „Robust“ kaj vreden in kako sodite o njem? (F. L. v F.)

Odgovor: Kaj „Robust“ vsebuje, nam ni znano. Domnevamo pa, da bo glavna njegova sestavina ali zmlete kosti ali pa klajno apno, poleg tega je najbrže pridanih nekaj dišav in soli. Po kakšni ceni se to sredstvo prodaja, nam istotako ni znano in zato ne moremo primerjati njegove vrednosti s prodajno ceno. Kakih izrednih pospeševalnih učinkov glede na hitrejšo rast in debelitev „Robust“ gotovo nima, nego ima lastnosti sestavin, tako n. pr. klajnega apna, soli in dišav. Sestavljanje takih sredstev stane čas ter denar in podjetje tudi hoče dobrega zaslužka. Pameten in razumen kmetovalec na razna, po reklamah hvalisana redilna in čudotvorna sredstva, ne da nič, ker za cenejši denar lahko sam daje svoji ži-

vini vsega, kar ta potrebuje. Končno sodbo o „Robustu“ bi mogli podati, ko bi imeli pred seboj kemijsko analizo uradnega kemijskega preizkuševališča in to šele tedaj, ko bi mogli kontrolirati tudi one izdelke, ki so jih kmetovalci že nakupili in jih uporabljajo.

Dipl. agr. A. Jamnik.

GOSPODARSKE STVARI.

Zabranjen uvoz naše živine v Švico. Švicarska vlada je zabranila uvoz živine za klanje, ki prihaja iz naše države, Mažarske, Češkoslovaške, Rumunije in Avstrije zaradi različnih kužnih bolezni v teh državah.

Združene mlekarne v Ljubljani so prejele v prvih 8 mesecih obstoja okoli 2 in pol miliona litrov mleka. Od te množine se je prodalo v Ljubljani in v inozemstvu 1.400.000 litrov, iz ostalih 1.100.000 litrov se je izdelalo nad 8 in pol vagona sira in nad 2 vagona masla. Podjetje zaposluje v svoji centrali v Ljubljani 33 uslužbencev in po svojih podeželskih mlekarnah pa 26 uslužbencev. Razen v ljubljanski centrali je še 14 parnoturbinskih mlekaren po deželi, ki so urejene za izdelavo čajnega masla, raznih vrst sirov in za pasterizacijo mleka. Centralna mlekarina v Ljubljani se je letos modernizirala in je urejena za podelavo 40.000 l mleka na dan.

Izvoz vina iz naše države. Po belgrajskih poročilih se je med Češkoslovaško in Jugoslavijo sklenila zadnji petek trgovinska pogodba, po kateri ima naša država pravico izvoztiti v Češkoslovaško vsako leto 110.000 hl vina brez vsakršne kompenzacije. Pogodba stopi v veljavo 15. t. m.

Izvoz jajc. V mesecu aprilu je znašal izvoz jajc 2567 ton v vrednosti 74.4 milijonov Din. Od celokupnega izvoza je šlo v Avstrijo za 32.6 milijonov Din, v Švico za 38.8 milijonov Din, v Nemčijo pa za 6.7 milijonov Din.

Nova izvozno-carinska tarifa, ki se je sklenila po kompromisu med finančnim in trgovinskim ministrom, bo znašala sledeče: za 100 kg pšenice 20 Din, za rž 20 Din, turščico 10 Din, oves 5 Din, fižol 25 Din, seno 2 Din. Carina za konje nad 3 leta stare je določena na 200 Din, za konje do 3 let 100 Din, za konje za klanje 50 Din, živo govedo 40 Din, za zaklano govedo, dejano iz kože, carine prosto, za neodrtu govedo 40 Din. Izvoz svinj do 70 kg je zabranjen, za svinje nad 70 kg znaša izvozna carina 200 Din od 100 kg, za zaklane svinje 100 Din, sveže in soljeno meso 50 Din. Mast in vsi mesni izdelki so prosti carine. Carina na kože ostane kakor je sedaj, s popustom za ovčje, kozje, konjske in svinjske kože. Okrogli igličasti les 30 Din, ostali les 16 Din, hrastov les in železniški pragi 15 Din, oljnati plodovi in semena 100 Din. Sveže in suhe slive in med so prosti carine. Pšenična moka in zdrob 8 Din, živa perutnina 100 Din, zaklana perutnina 50 Din. Nova tarifa stopi v veljavo dne 10. junija t. l.

KMETIJSKE NOVICE.

Krasni uspehi Ljutomerčanov na mariborski kasački dirki. Dirka se je vršila v dneh 29. maja in 1. junija t. l. Na njej so dosegli dirkači domače, kmetske ljutomerske reje **prav posebne uspehe.** Pri šestih, vsem (torej tudi nekmetiskim konjem) pristopnih dirkah, so zmagali ljutomerski rejci s svojimi živalmi, ki so jih sami vodili, nič manj kakor v štirih dirkah. Glede dosežene časovne hitrosti je pripomniti, da so to bili skoziinskozi sami netrenirani konji, ki niti niso bili tako podkovani, kakor je za dirke ugodneje in ki doma seveda opravljajo kmetijska dela in vožnje. Pri pravilnem treningu bi uspehi mogli biti še za 2 do 4 sekunde boljši. Največji in najdragocenejši uspeh je dosegla **Koketka** (lastnik Ivan Bunderl iz Veržeja), t. j. pretekla je progo v 1 minuti in 33.1 sekunde (1 : 33.1). Pozneje je dosegla celo 1 : 32.7! To je hitrost, ki presega najboljši čas Ljutomerčana na **dunajskem dirkališču** (Mesud 1 : 33).

Prvi dan je Kometka dirkala štirikrat in je vsakokrat pokazala izpod 1:36. Hitrost štiriletnega tekača Sokola I. je znašala 1:49.4, štiriletne **Bufe** 1:49.4, triletne **Vesne** 1:48, triletne **Nadine** 1:47.6. Dvovprežno sta dosegli **Nadina** in **Bufa** (proga 2400 m) 2:00. Dirkalo je 7 ljutomerskih konj, od katerih se večina udeleži dirke tudi v Varaždinu. Pričakovati bi bilo, da bo taka reja vredna in deležna izdatne državne podpore. — Dirkalsko društvo Maribor: **Rossmann**.

Kmetijski pouk v vojski. Ministrstvo vojske in mornarice je sprejelo načrt ministrstva za kmetijstvo, da bo odslej uveden v vojsko stalen strokovni pouk o kmetijstvu.

Razstava goveje živine in konj v Ljubljani o priliki letošnjega veesejma vzbujajo najširše zanimanje med poklicanimi krogi. Razstavní odbor se je obrnil z vabilom na različne zastope in korporacije, da podpirajo to prireditev in da se udeležijo te akcije po svojih močeh. Razstava ima obsegati vse razne pasme, ki so vdomačene v Sloveniji, in se ima urediti po okrajih ozir. zadružnih okoliših. V poštev pridejo predvsem okraj, kjer se vzreja tudi plemenska živina. Naprošena sta tudi oba konjerejska odseka na bivšem Štajerskem in Kranjskem, da podpirata to prireditev in se udeležita razstave z izbranim materialom. Vabimo, da se vnanji razstavljalci zaradi ugodnejšega transporta skupno udeležijo te prireditve in da se čimprej prijavijo. Razstavní odbor bo potem ukrenil vse potrebno in poskrbel tudi za znižano vožnjo po železnici. Pokazati treba, kaj zmore Slovenija kot živinorejska dežela in kje se redi dobra pasemska živina.

Mesta živinorejskih strokovnjakov. Ministrstvo Poljoprivrede i Voda išče za vodstvo svojih novoustanovljenih začasnih živinorejskih postaj v Ljenu, Gackom, na Sokolcu, na Zlatiboru, v Ljanici in Plevlju primernih strokovnjakov. Namen teh postaj je, da držijo dobre plemenjake, s katerimi se vpliva na izboljšanje živinoreje v okolici in da širijo med narod zanimanje za dobro rejo živali. Tu se ima vršiti racionalna predelava in izkoriščanja živalskih proizvodov, ima se vršiti propaganda za širjenje krmskih rastlin in napravo hlevov. Na teh zavodih se bodo vršili poučni tečaji, katerih se udeležujejo okoličani. Delo voditelja teh postaj je sezonsko in traja od 1. aprila do konci oktobra. Če so vodje iz vrst državnih uradnikov, za držijo dosedanj položaj, a za čas sezonskega dela prejmejo poseben honorar. Kandidati za opisana mesta, najšibodo državni ali privatni nastavljenici, naj se prijavijo preko Veliškega župana, oddelek za kmetijstvo, v Ljubljani ali pa v Mariboru, z na-

vedbo svojih kvalifikacij in pogoji v pogledu honorarja. Mesta so za neoženjene kandidate, ker ni stanovanja za obitelj.

KMETIJSKO-ŠOLSKI VESTNIK.

Poučni tečaji na drž. trtnih nasadih v mariborski oblasti.

Po naredbi g. ministra Poljoprivrede i Voda v Beogradu z dne 18. aprila t. l. št. 16.102/V. se bodo vršili v času od 16. do 21. (izvzemši 19.) junija t. l. 1—2 dnevni poučni tečaji za poletna opravila v vinogradih, trtnicah, sadonosnikih in drevesnicah na drž. trtnih nasadih v Pekrah, p. Limbuš pri Mariboru, v Gornji Račgani, v Šmarju pri Jelšah in v Dramljah (Sv. Uršula) pri Celju. Pouk bo teoretičen in praktičen. Dostop je prost vsem vinogradnikom in viničarjem, odnosno sadjarjem in drevesničarjem ter njih sinovom in drugim interesentom, ki prijavijo svojo udeležbo vodstvu dotičnega nasada do najkasneje 10. junija t. l., nakar bodo obveščeni, katere dni se zamorejo tečaja udeležiti. — To se naznanja vsem okrajnim zastopom, občinskim uradom, vinarskim društvom in kmetijskim podružnicam mariborske oblasti, ča skrbe za čim številnejši obisk tečajev.

Občni zbor kmetijske podružnice v Kapeli, v nedeljo 29./6. 1924.
po rani sv. maši v šoli z običajnim sporedom.

OCENA KNJIG.

Krompir u domačoj upotrebi. Pod tem naslovom je v Beogradu v cirilici izšla zelo priporočljiva knjižica izpod peresa kmetijskega strokovnjaka pisatelja M. P. Zečevića, sekretarja našega kmetijskega ministrstva. Obsega 48 strani. Vsebina knjižice je zanimiva in obravnava n. pr. o kuhanju in pečenju krompirja, o njega uporabi za peko kruha, za napravo moke, izdelovanje pridatkov za juho iz iste, za izdelavo žolce, kolačev, tort, biskvitov, pudingov, o uporabi krompirja za salato, za izdelavo sira, masla, sirupov, skroba, nadomestka za kavo, čokolado, za napravo sveč, čistila za čevlje (biksa), štirke za domačo porabo, lepila, sirčka, sredstev za pranje in beljenje, za čiščenje madežev, pudra itd. Knjižico prav priporočamo. Stane 10 Din, v knjigarnah 13 Din. Naroča se pri pisču v Beogradu Prote Mateja ul. 62 ali pa v knjigarni „Napredak“ v Beogradu, Obiličev venac 46.

Tržne cene v Ljubljani in v Mariboru.

Cene so navedene v dinarjih.

	Ljubljana	Maribor
Konji (prigon v Lj. 582, v M. — glav.):		
par dobrih konj	20.000 do 25.000	
Voli in krave (prigon v Lj. 118, v M. — glav.):		
1 kg žive teže I.	13— do 14—	
1 " " II.	12— do 13—	
1 " " III.	11.25 do 12—	
1 " " krave, klobasarije	7— do 9—	
Teleta (prigon v Lj. 20, v M. — glav.):		
1 kg žive teže	15— do 16—	
Prasiči (prigon v Lj. 705, majhnih pujskov, v M. 308 glav):		
1 komad 6— 8 tednov stari	250— naprej	250— do 350—
1 " 3— 4 mesce		650— do 650—
1 " 5— 7 "		875— do 950—
1 " 8—10 "		1170— do 1200—
1 " enoletni		1600— do 1875—
1 kg žive teže, debeli	18— do 19—	16.25 do 17.50
1 " mrtve		20— do 23.75
Kože:		
1 komad konjake kože		150— do 225—
1 kg goveje kože		15— do 20—
1 " človeje kože		30— do 32.50
11 kg prasičje kože		12.50
1 " gornjega usnja		110— do 140—
1 " podplatov		90— do 120—

	Ljubljana	Maribor
Perutnina:		
1 komad, piščanec	22.0 do 35—	15— do 30—
1 " kokoš	40— do 50—	37— do 57—
Mleko, maslo, jajca, sir:		
1 liter mleka	3— do 4—	3— do 4—
1 " smetane		12— do 16—
1 kg čajnega masla	75—	
1 kg surovega masla	50—	44—
1 " bohinskega sira	56— do 60—	
1 " sirčka	12—	5— do 9—
1 " jajce	1— do 1.25	1.25 do 1.50
Žito in drugo:		
1 q pšenice	335— do 375—	350—
1 " rži	385— do 290—	350—
1 " ječmena	335— do 380—	300—
1 " ovsu	215— do 310—	2.00— do 275—
1 " prosa	275— do 325—	300—
1 " koruze (nove, sušene)	26.5— do 28.0—	350—
1 " ajde	275— do 325—	357—
1 " fižola, ribničan	55.5— do 650—	
1 " fižola, prepeličar	630— do 650—	
1 " krompirja	150— do 175—	125— do 150—
Krma:		
1 q sladkega sena	150—	55— do 6:50
1 " kislega sena	100—	
1 " slame	100—	40— do 50—
Kurivo:		
1 m ³ trdih drv	170— do 190—	200—
1 " mehkih	100—	175—